

Antikvitás, középkor, reneszánsz a világirodalomban

BONMA10100

Tétel- és olvasmányjegyzék

2024 ősz

Minimumkövetelmény a vizsga teljesítéséhez: az előadások anyaga és a kötelező irodalom ismerete.

Általános ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012.

Világirodalmi lexikon, főszerk. KIRÁLY István, I–XIX, Bp., Akadémiai, 1970–1996.

KAPITÁNYFFY István, SZEPESSY Tibor, *Az ókori görög irodalom: vázlatos áttekintés*, Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 1991 (és további kiadások).

ADAMIK Tamás, *Római irodalom az archaikus korban*, Pécs, Seneca, 1993; Bp., Magyar Könyvklub, 2001².

ADAMIK Tamás, *Római irodalom az aranykorban*, Pécs, Seneca, 1994; Bp., Magyar Könyvklub, 2001².

ADAMIK Tamás, *Római irodalom az ezüstkorban*, Bp., Seneca, 1994; Bp., Magyar Könyvklub, 2002².

ADAMIK Tamás, *Római irodalom a késő császárcorban*, Bp., Seneca, 1996; Bp., Magyar Könyvklub, 2002².

ADAMIK Tamás, *Római irodalom a kezdetektől a Nyugatrómai Birodalom bukásáig*, Pozsony, Kalligram, 2009.

ALMÁSI Gábor, *Reneszánsz és humanizmus*, Bp., L'Harmattan, Kossuth Klub, 2017.

ZEMPLÉNYI Ferenc, *Műfajok reneszánsz és barokk között*, Bp., Universitas, 2002.

A reneszánsz irodalmából, összeáll. TRENCSENYI Borbála, Bp., Holnap, 1992, 1993².

I. Antikvitás

1. Görög és római mitológia
2. Ókori irodalomtörténet I. – Homéros és a homérosi eposzok
3. Ókori irodalomtörténet II. – eposz, kiséposz, tanköltemény
4. Ókori irodalomtörténet III. – lírikus költészet, lírikus műfajok
5. Ókori irodalomtörténet IV. – a dráma és a regény
6. Ókeresztény egyház irodalma

Kötelező irodalom:

HOMÉROS, *Ilias* vagy *Odysseia*

HÉSIODOS, *Munkák és napok*

AISCHYLOS, SOPHOKLÉS és EURIPIDÉS egy, de lehetőleg minél több tragédiája

ARISTOPHANÉS vagy MENANDROS egy szabadon választott komédiája

PLATÓN, *A lakoma*

ARISTOTELÉS, *Poétika*

LONGOS, *Daphnis és Chloé*

PLAUTUS egy komédiája

CATULLUS, *64. carmen*

APULEIUS, *Az aranyszamár* vagy PETRONIUS, *Satyricon*
Szent ÁGOSTON, *Vallomások*, I. könyv

Minél több költemény a *Görög költők antológiája* és *Római költők antológiája* című kötetekből, különösen a következő költők művei: SOLÓN, SAPPHÓ, ALKAIOS, MIMNERMOS, THEOGNIS, KALLINOS, TYRTAIOS, ANAKREÓN, KALLIMACHOS, THEOKRITOS, CATULLUS, VERGILIUS, HORATIUS, TIBULLUS, PROPERTIUS, OVIDIUS.

II. Középkor és reneszánsz

7. A középkori költészet

Kötelező irodalom:

DANTE, *Isteni színjáték – Pokol*: 1–5., 26., 33. ének; *Purgatórium*: 1–2., 16–18., 30–33. ének;
Paradicsom: 1–4., 33. ének

Walter von der VOGELWEIDE, *A hársafágak csendes árnyán; Ó, jaj, hogy eltűnt minden*
François VILLON, *Nagy testamentum*

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 244–254, 263–309, 353–356.

MADARÁSZ Imre, *Az olasz irodalom története*, Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994³, 9–63.

MÁTYUS Norbert, „Gondold tovább ezt a kis kóstolót”: *Olasz–magyar filológia*, Bp., Balassi, 2017, 11–55.

MÁTYUS Norbert, *Babits Mihály és Nádasdy Ádám Dante-fordításai: Kiegészítés Nádasdy Ádám Weöres-kritikájához*, Jelenkor, 2021/5, 596–606.

Michel ZINK, *A trubadúrok: Költői történet*, Budapest, L' Harmattan, 2017.

A tavaszidő édessége: Válogatás a középkor nyugat-európai szerelmi költészetéből, összeáll. BÁNKI Éva, Bp., Kairosz, 2004.

A francia irodalom története, szerk. MAÁR Judit, Bp., ELTE Eötvös, 2011, 51–85, 112–115.
44 híres eposz, Bp., Móra, 1992, 113–259.

MAGYAR Miklós, *Az akasztófa árnyékában: François Villon*, Bp., Európa, 2020.

8. Reneszánsz költészet

Kötelező irodalom:

Francesco PETRARCA, *Dalokkönyv*, 1., 20., 35., 61., 162., 180., 190., 365., 366. vers (valamelyik Kardos Tibor által szerkesztett *Dalokkönyv*-kiadásból)

Pierre de RONSARD, *Dal; Szép Kasszandra, agyó; Ha majd öreg leszel* (*Klasszikus francia költők*, szerk. LATOR László, Bp., Európa, 1984, I.)

Thomas WYATT, *Ki vadászni vágyysz*

Edmund SPENSER, *Amoretti*, 75. vers; *A tündérkirálynő* (részletek)

Philip SIDNEY, *Astrophel és Stella*, 1., 15. vers

William SHAKESPEARE, 75., 130. szonett

(*Klasszikus angol költők*, I, vál. SZENCZI Miklós, KÉRY László, Bp., Európa, 1986.)

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 309–312, 359–365, 408–411, 416–418.

MADARÁSZ Imre, *Az olasz irodalom története*, Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994³, 65–83.

Petrarca: Kalauz az életműhöz, szerk. Victoria KIRKHAM, Armando MAGGI, Bp., Kortárs, 2018, 57–105, 237–244.

A francia irodalom története, szerk. MAÁR Judit, Bp., ELTE Eötvös, 2011, 136–144.
Az angol irodalom története, főszerk. BÉNYEI Tamás, KÁLLAY Géza, Bp., Kijárat, 2021, II, 143–167.
SZENCZI Miklós, SZOBOTKA Tibor, KATONA Anna, *Az angol irodalom története*, Bp., Gondolat, 1972, 73–76, 86–99, 116–118.
GERGYE László, *Az angol szonett-típus reneszánsz és manierista változata*, Filológiai Közlöny, 1986–1987/3–4, 165–179.
SZÖNYI György Endre, *Az énformalás petrarkista technikái Balassi Bálint és Philip Sidney költészetében*, ItK, 1999/3–4, 251–272.

9. Reneszánsz epika, próza

Kötelező irodalom:

Giovanni BOCCACCIO, *Dekameron* (Előjáró beszéd, Első nap 1. novella, Második nap 5. novella, Negyedik nap 9. novella, Ötödik nap 9. novella, Tizedik nap 10. novella)

Geoffrey CHAUCER, *Canterbury mesék* (részletek) = *Klasszikus angol költők*, I, vál. SZENCZI Miklós, KÉRY László, Bp., Európa, 1986, 141–153.

Thomas MORE, *Utópia* (KARDOS Tibor fordítását tartalmazó valamelyik kiadás)

Miguel de CERVANTES, *Don Quijote* (részletek; Európa Diákkönyvtár sorozat valamelyik kiadása)

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 312–316, 387–392, 400–403, 405–407.

MADARÁSZ Imre, *Az olasz irodalom története*, Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994³, 85–95.

Az angol irodalom története, főszerk. BÉNYEI Tamás, KÁLLAY Géza, Bp., Kijárat, 2021, II, 249–261.

SZENCZI Miklós, SZOBOTKA Tibor, KATONA Anna, *Az angol irodalom története*, Bp., Gondolat, 1972, 34–43, 63–71.

HALÁCSY Katalin, *Chaucer „legjava” és Ruttkay kommentárjai = Párbeszédben Ruttkay Kálmánnal: Egy rejtőzködő életmű újraolvasása*, szerk. DÁVIDHÁZI Péter, KOMÁROMY Zsolt, Bp., reciti, 2015, 33–39.

MACZELKA Csaba, *Dialógus, paratextus, polifónia – szempontok Thomas More művének értelmezéséhez*, Erdélyi Múzeum, 2017/3, 51–61.

TÓTA Péter Benedek, *Morus magyaros ország-magyarázata: Közelítés Morus Tamás Bátorító párbeszéd megpróbáltatás idején című dialógusához*, Vigilia, 2002/5, 322–330.

Carlos ALVAR, José-Carlos MAINER, Rosa NAVARRO, *A spanyol irodalom rövid története*, Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002, 186–211.

Cervantes és a Don Quijote, szerk. CSUDAY Csaba, Piliscsaba, PPKE BTK, 2005.

10. A középkori és reneszánsz dráma és színjátszás

Kötelező irodalom:

Akárki (*Akárki: Misztériumjátékok, mirákulumok, moralitások*, vál. SZENCZI Miklós, Bp., Európa, 1984.)

Thomas KYD, *Spanyol tragédia*

Christopher MARLOWE, *Doktor Faustus*

(*Angol reneszánsz drámák*, szerk. SZENCZI Miklós, Bp., Európa, 1961, I.)

Ajánlott irodalom:

Világirodalom, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 348–351, 403–405, 411–416.

Erika FISCHER-LICHTE, *A dráma története*, Pécs, Jelenkor, 2001, 70–102.

NYERGES László, *Az olasz reneszánsz komédia: XV–XVI. század*, Bp., Balassi, 2003.

- Az angol irodalom története*, főszerk. BÉNYEI Tamás, KÁLLAY Géza, Bp., Kijárat, 2021, II, 262–296, 313–327.
- SZENCZI Miklós, SZOBOTKA Tibor, KATONA Anna, *Az angol irodalom története*, Bp., Gondolat, 1972, 108–112.
- FRIEDRICH Judit, *Két világ határán: Christopher Marlowe (1564–1593)*, Holmi, 1993/11, 1560–1569.
- SZÖNYI György Endre, *Doktor Faustus: A kezdetek: Történelem, legenda, mítosz és irodalom*, A Dunánál, 2003/6–7, 33–45.

11. Shakespeare: vígjátékok, színművek

Kötelező irodalom:

William SHAKESPEARE, *Sok hűhó semmiért; Szeget szeggel; Szentivánéji álom*

Ajánlott irodalom:

- Világirodalom*, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 419–421.
- Az angol irodalom története*, főszerk. BÉNYEI Tamás, KÁLLAY Géza, Bp., Kijárat, 2021, II, 340–345, 351–360.
- SZENCZI Miklós, SZOBOTKA Tibor, KATONA Anna, *Az angol irodalom története*, Bp., Gondolat, 1972, 112–140.
- LIMPÁR Ildikó, *Színjátészó színdarab: Szerepek és szerepzavarok a Szeget szeggelben = Az értelmezés rejtett terei: Shakespeare-tanulmányok*, szerk. GÉHER István, KISS Attila Atilla, Bp., Kijárat, 2003, 29–41.
- GÉHER István, *Shakespeare*, Bp., Corvina, 1998; *Shakespeare-olvasókönyv*, Bp., Cserépfalvi, Szépirodalmi, 1991; Cserépfalvi, 1993; L'Harmattan, 2015.
- DÁVIDHÁZI Péter, *Isten másodszülöttje: A magyar Shakespeare-kultusz természetrajza*, Bp., Gondolat, 1989.

12. Shakespeare: királydrámák, tragédiák, románcok

Kötelező irodalom:

William SHAKESPEARE, *Rómeó és Júlia; Hamlet; Lear király*

Ajánlott irodalom:

- Világirodalom*, főszerk. PÁL József, Bp., Akadémiai, 2012, 421–430.
- Az angol irodalom története*, főszerk. BÉNYEI Tamás, KÁLLAY Géza, Bp., Kijárat, 2021, II, 334–337, 361–372.
- SZENCZI Miklós, SZOBOTKA Tibor, KATONA Anna, *Az angol irodalom története*, Bp., Gondolat, 1972, 112–140.
- GÉHER István, *Shakespeare*, Bp., Corvina, 1998; *Shakespeare-olvasókönyv*, Bp., Cserépfalvi, Szépirodalmi, 1991; Cserépfalvi, 1993; L'Harmattan, 2015.
- William SHAKESPEARE, *Hamlet*, szerk. FABINY Tibor, Bp., Ikon, 1993, 1994, 1997 (Matúra Klasszikusok).
- Az értelmezés rejtett terei: Shakespeare-tanulmányok*, szerk. GÉHER István, KISS Attila Atilla, Bp., Kijárat, 2003.
- FABINY Tibor, *Macbeth és a gonosz szimbolizmusa; A szem mint metafora Shakespeare tragédiáiban* = F. T., *Szótörténekek: Hermeneutikai, teológiai és irodalomtudományi tanulmányok*, Bp., Luther, 2009, 78–93, 95–108.